

2020 yılı içerisinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik metninde iki defa köklü değişiklikler yapılmıştır. 24 Ocak ve 8 Haziran 2020 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren aşağıda ifade edeceğimiz ciddi düzenlemeler, iş ve çalışma hayatını yakından ilgilendirmektedir. Yapılan düzenlemeler genel olarak şu şekildedir:

1. Yönetmeliğin tanımlar maddesi olan 4. maddesine eklenen bentler ile "iş yeri" ve "sınıf tespiti" terimleri tanımlanmıştır. Buna göre ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerler işyeri olarak kabul edilmiştir. Tanıma göre bir alanın fiilen işyeri olarak kullanılıyor olması işyeri sayılabilmesi için ön şart değildir. Benzer tanımın 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 156. Maddesinde de yapıldığını söyleyebilmemiz mümkündür. Bahse konu kanundaki tanım: “Ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir” şeklindedir. Yönetmelikte, işyerinin bulunduğu yerin ve sabit/müteharrik olup olmaması durumlarının da kapsama alındığını görebilmekteyiz. Kanımızca VUK m. 156’daki tanımın genel şekliyle muhafazası ile teknik tanım içerisinde “mobil” kelimesi yerine “hareketli” ifadesine yer verilmesi daha uygun olurdu. Bu Yönetmelik ile işyeri sınıflandırması yapılmamış bir gayrisihhî müessesenin kendi içinde hangi sınıfta bulunduğu tespit amacıyla Sağlık Bakanlığı’na sınıflandırma yapma yetkisi verilmiştir. Sağlık Bakanlığı tarafından yapılacak gayrisihhî müessese tespitinde dikkate alınacak esaslar; ilgili tesisin neden olabileceği kirleticilerin nitelik ve niceliği ile izalesi konusundaki proje ve açıklama raporu, neden olabileceği çevre sağlığı riskleri, açıklamalı proses akım şeması, eğer kurulu ise kapasite raporu (yoksa kişinin beyanı), toplam motor gücü, toplam personel sayısı ve tesisin diğer özellikleridir.

2. İş yeri ruhsatı devirlerine ilişkin yeni usuli kurallar getirilmiştir. Yönetmeliğin 8. Maddesinin ilk fıkrasına eklenen cümle ile devredilmek istenen iş yerinin fiziki durumu ile ruhsat dosyasındaki bilgi ve belgelerin faaliyet konusuyla bu Yönetmelik hükümlerine aykırılık durumunun varlığı halinde, söz konusu aykırılıkların giderilmesi için en fazla altı aylık süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen aykırılıklar giderilmediği durumlarda devir işlemi yapılamaz. Mezkûr düzenleme ile devreden/devralana, devire konu edilen işletmeyi, İşyeri Yönetmeliği’ne uygun bir hale getirip ardından faaliyete geçirme imkânı getirilmiştir.

3. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’in 28/ 2. maddesinde yer alan: “*Gayrisihhî müesseselerin sahibinin değişmesi durumunda, dosyadaki mevcut bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni malik adına ruhsat düzenlenir*” ibaresi ilga edilmiştir.

4. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğe eklenen Ek 2. madde ile iş yeri sahibinin veya iş yerinde her bir meslek dalında çalıştırdığı kişilerin, Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında alınan ustalık belgesine ya da mesleki veya teknik okulların ilgili alanlarından mezun olduğunu gösterir diplomaya ya da üniversitelerin ilgili lisans ve ön lisans alan ve dalından mezun olduğunu gösterir diplomaya ya da 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre faaliyet gösteren kurumlardan alınan kurs bitirme belgesine sahip olması zorunluluğu getirilmiştir. Bu Yönetmelik kapsamında açılacak tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta bulunan iş yerlerinde, iş yeri sahibinin veya iş yerinde her bir meslek dalında çalıştırdıklarının Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik kapsamında mesleki eğitimlerini tamamlamış olmaları zorunlu hale getirilmiştir.

5. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğe göre verilen ruhsat işlemlerinin akabinde yapılan denetimler esnasında ortaya çıkan aykırı davranışlarla ilgili uygulanacak faaliyetten geçici olarak men ve idari para cezası verilmesi konularında yönetmeliğe eklenen Ek 3. madde ile düzenleme yapılmıştır.

- İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır.

- Yetkili idarelerce yapılacak denetimlerde, işletmecinin kusurlu fiili sebebiyle iş yerinde oluşmuş, yürürlükte olan mevzuata aykırılıkların ve noksanlıkların tespiti halinde, bu aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmesi için işletmeciye bir defaya mahsus on beş günlük süre verilir.

- Verilen süre içinde tespit edilen aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmemesi halinde 1608 sayılı Kanunun¹ 1. maddesi gereğince işletmeciye idari para cezası verilir. Ayrıca gayrisihhî müesseselerde aykırılık ve noksanlıklar giderilinceye kadar, sıhhi müesseselerde ise yetkili idarenin öngördüğü ve onbeş günden fazla olmayan bir süre kadar faaliyetin menine karar verilir.

- Aykırılıkların ve noksanlıkların giderildiğinin tespiti halinde iş yeri hakkında verilmiş olan men kararı derhal kaldırılır. Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri bakımından Polis Vazife ve Salahiyetleri Hakkında Kanunun 6. ve 8. madde hükümleri saklıdır.

Söz konusu madde ile düzenlemede, gayri sıhhi müesseselerin ne kadar süre kapatılabileceğine ilişkin azami tahdit konulmaması, kusurlu davranıştan kastın tam olarak neyi ifade ettiği konularının açıklığa kavuşturulması yerinde olacaktır.

¹ Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun.

6. İnternet salonları ile ilgili Yönetmelikte öngörülen uygunluk şartlarını belirlenen süreler içerisinde sağlama yükümlülüğü getirilmiştir. Yönetmeliğin ekinde internet salonları ile ilgili yapılan düzenlemeye göre,

- İnternet salonu için ruhsat başvurusu yapacak kişilerde Milli Eğitim Bakanlığı onaylı bilgisayar işletmeni sertifikasına sahip olmak veya bitirdiği okulun ders müfredatında en az iki dönem bilgisayarla ilgili ders aldığı belgelemek şartı getirilmiştir.

- İnternet salonlarının zemin altı katlarda faaliyet göstermesi yasaklanarak, masa büyüklüğü ile masa-sandalye arası mesafeye ilişkin ölçü hükümler konulmuştur.

- İnternet salonlarında bilgisayarlar arasında paravan, kabin veya ayırıcı gibi unsurlar bulundurulması ve özel oda türü uygulamalar yapılması yasaklanarak, bilgisayarların dışarıdan görülmesi engellenmiştir.

7. “Tiyatro, Sinema, Düğün Salonları, Sirk, Lunaparklar ve Gösteri Merkezleri” olan işyeri tanımının başlığı “Tiyatro, Sinema, Düğün Salonu, Sirk, Lunapark, Gösteri Merkezi ve Diğer Parklar” olarak değiştirilmiştir.

- Sirkler ve lunaparklar ile açık ve kapalı alanlarda bulunan oyun, eğlence, su, spor ve macera parkları ile teleferikler, parkurlar ve parklardaki konstrüksiyon, ekipman ve makinelerin düzenli olarak kontrol ve bakımı için en az bir makine veya elektrik mühendisi ile elektrik veya makine teknisyeni bulundurma zorunluluğu getirilmiştir.

8. Motorlu kara taşıtı ticareti yapan işyerlerinin (Oto galeriler) hukuki statüsü, Taksiciler ve Otopark işletmecilerden ayrılarak, otomobil yıkama tesislerinin, araç kiralama işletmeleri, araç ekspertiz dükkanları ile oto lastik işletmecilerinin bulunduğu III. Sınıf Gayri sıhhi işyerlerinin içerisinde düzenlenmiştir. Yeni düzenlemeye göre oto galericiler;

- Oto galericilerin faaliyet konusuyla ilgili toplu iş yerlerinde (oto galericiler sitesi) açılması esastır.

- Tapu kütüğünde dükkân, mağaza, ofis ve büro gibi iş yeri niteliğini haiz bağımsız bölümler içerisinde olması gerekir.

- Ana gayrimenkulün kayıtlı bulunduğu tapu kütüğünde, mesken olarak gösterilen bağımsız bölüm bulunmayacaktır.

- Açık ve kapalı faaliyet alanı büyüklüğü, en az altmış metrekaresi teşhir alanı olmak kaydıyla seksen metrekaleden az olmayacaktır.

- Kapalı teşhir alanında sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) ve sıvılaştırılmış veya sıkıştırılmış doğalgaz (LNG) kullanan araç bulundurulmayacaktır.

- Çevreye, altyapıya ve trafiğe getirdiği yük ile can ve mal güvenliği riskine ilişkin Valilik görüşü alınacaktır.
- Aynı iş yerinde en fazla iki tacir veya esnaf ve sanatkâr ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle işgal edecektir. Bu durumda, iş yerinin açık ve kapalı faaliyet alanı büyüklüğü, en az yüz yirmi metrekaresi teşhir alanı olmak kaydıyla yüz altmış metrekareden az olmayacaktır.
- İş yerinde ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretinden başka ticari faaliyette bulunulmayacaktır. Bu hüküm, ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan iş yerlerine ilişkin diğer şartların karşılanması kaydıyla, işyeri açma ve çalışma ruhsatındaki ana faaliyet konusu ilk tescil motorlu kara taşıtı ticareti olan işletmelere uygulanmaz.
- Oto galericilere mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğu getirilmiştir.
- Oto galerilerin idari büro ve kabul yeri ile taşıt teşhir alanı aynı adreste olacak ve iş yerinin bulunduğu ana gayrimenkulün ortak kullanım alanları taşıt teşhir alanı olarak kullanılmayacaktır.
- Açık ve kapalı faaliyet alanı dışında yol, kaldırım ve benzeri yerlerde motorlu kara taşıtı teşhir edilmeyecektir. Bu yükümlülük Karayolları Trafik Kanunu'nun da bir gereğidir.

Benzer düzenlemeler araç kiralama şirketleri için de yapılmıştır.

9. Taşınmaz ticareti (emlakçılık) faaliyetinde bulunan iş yerine ilişkin olarak ise iş yerlerinin en az 20 metrekare olması, aynı iş yerindeki birden fazla işletmeci için 5'er metrekare ilave edilmesi gerekmektedir. İş yerinin ikamet amacıyla kullanılmayan ve arşivi olan bağımsız bir bölümde olması ve iş yerinde taşınmaz ticaretinden başka faaliyetin yapılmaması emredilmiştir. Mevcut iş yerlerinin bu şartlara uyum sağlaması için de 3 ay süre tanınmıştır.

10. III. Sınıf Gayri Sıhhi işyerlerine ilişkin yapılan değişikliklerden birisi de Akü tamir yerleri, elektrik enerjisi ile çalışan araçların elektrik ihtiyacını temin edebilmeleri için otoparklarda, alışveriş merkezlerinin otopark alanı olarak ayrılmış yerlerinde, akaryakıt istasyonlarında veya yetkili idarece uygun görülecek ve imar planında bu amaca ayrılmış olan diğer yerlerde müstakil olarak kurulacak elektrikli araç şarj istasyonlarına hukuki nitelik tanınmıştır. Elektrikli araçların elektrik ihtiyacını temin edebilmeleri için otoparklar, alışveriş merkezleri veya akaryakıt istasyonlarında kurulacak elektrikli araç şarj istasyonları, kurulu bulunduğu iş yerinin ana faaliyet dalı esas alınarak düzenlenen ruhsatta tali faaliyet olarak belirtilir.

11. Ticari amaca yönelik verilen yapı kayıt belgesine sahip yapılarda açılmak istenen iş yerleri, faaliyet konusu itibarıyla ruhsatlandırma için gerekli olan can ve mal güvenliği ile ilgili bu Yönetmeliğin ve ilgili diğer mevzuatın amir hükümlerinde belirtilen şartları taşıması halinde yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın ruhsatlandırılır.